

FÖRSLAG

Remissversion Nödvattenplan

Antagen av xx, 202x-xx-xx, § Xx

Ansvarig nämnd: Samhällsbyggnadsnämnden

Reviderat senast 2024-12-04, § xx

Innehåll

1.	Inledning.....	4
1.1	Syfte och mål	4
2.	Allmänt	5
2.1	Beslut och revidering	5
2.2	Sekretess	5
2.3	Lagstiftning	5
2.4	Definitioner.....	6
3.	Roller och ansvar	7
3.1	VA-avdelningen	8
3.2	Samhällsbyggnadsförvaltningen.....	8
3.3	Övrig kommunal verksamhet	8
3.4	Icke samhällsviktig verksamhet och privat	9
3.5	Staten	9
3.6	Den enskilde och organisationen	9
3.7	VAKA.....	10
4.	Befintligt vattenförsörjningssystem	10
5.	Mål och åtgärder	11
5.1	Vattenbehov och kritiska avbrottstider.....	11
5.2	Prioriterade abonnenter.....	12
5.3	Resurser och material.....	13
5.4	Distributionsstrategi.....	13
6.	Tänkbara scenarier och dess omfattning	14
6.1	Inget vatten i ledningsnät (trycklöst), helt eller delvis.	14
6.2	Förorenat vatten (otjänligt).....	14
6.2.1	Mikrobiologisk förorening	14
6.2.2	Kemisk förorening utan lukt	15
6.2.3	Kemisk förorening med lukt	15
6.3	Vattenbrist på grund av långvarig torka.....	15
7.	Nödvattendistribution	15
7.1	Placering av nödvattentankar och reservvattentäkt	15
7.1.1	Nödvattentankarnas placering påverkas av flera faktorer	16
7.2	Servicenivå – Vård och omsorg samt hemtjänst	16
8.	Personal.....	17

9.	Transporter och påfyllning av nödvattentankar.....	17
10.	Kvalitet och provtagning.....	17
11.	Sanitet och hygien	18
12.	Säkerhet	18
13.	Information.....	18
14.	Åtgärdsplan vid avbrott/otjänligt vatten.....	19
15.	Utbildning, övning och test	20
16.	Hämtstationer för nödvatten	22
	Hyltebruk:.....	31
	Torup:.....	31
	Unnaryd:.....	31
	Landeryd:.....	31
	Långaryd:.....	31
	Rydöbruk:	31
	Kinnared:	31
	Brännögård:.....	31
	Drängsered:.....	31

1. Inledning

Dricksvatten är ett av våra viktigaste livsmedel, och utan tillgång till ett rent och bra dricksvatten försvinner en av hörnstenarna till ett väl fungerande samhälle. Trots sin benämning används inte dricksvatten enbart till att dricka, utan det används även till brandsläckning, hygien och matlagning med mera. Det finns även flera andra verksamheter som är beroende av tillgången till dricksvatten, så som sjukhus, livsmedelsproducenter och fjärrvärmeproducenter.

Dricksvattenförsörjningen måste ständigt uppfylla höga krav för att dag efter dag och år efter år leverera vatten av hög kvalitet till sina kunder. En störning på försörjningen kan inte vanligtvis förutses, inte heller i vilken omfattning denna kommer att bli. Det enda vi med säkerhet kan säga är att det förr eller senare kommer uppstå störningar, som i olika utsträckning kommer påverka förmågan att leverera dricksvatten.

1.1 Syfte och mål

Hylte kommun är huvudman för den allmänna dricksvattenförsörjningen, och det är därför Hylte kommuns ansvar att säkerställa nödvattenförsörjningen. Aktiveringen av nödvattenplanen sker vid misstanke om otjänligt vatten, vid en extraordinär händelse orsakad av ett avbrott i den ordinarie dricksvattenförsörjningen eller vid en samhällsstörning.

Nödvattenplanens syfte är dels att klargöra ansvarsområden och arbetsfördelningen mellan de olika aktörerna, dels att fungera som en översiktlig handbok som säkerställer dricksvattenförsörjningen till de delar av kommunen som försörjs av de kommunala dricksvattenanläggningarna.

Målet med nödvattenplanen är att effektivt kunna hantera en vattenbrist eller störning i dricksvattenförsörjningen.

2. Allmänt

2.1 Beslut och revidering

Denna nödvattenplan fastställs av Kommunfullmäktige.

För att garantera en aktuell nödvattenplan ansvarar VA- och renhållningsenheten för att revidering genomförs en gång per mandatperiod för nödvattenplanen och en gång per år för kontakt och resurslistor.

2.2 Sekretess

Grundregeln i Sverige är att allmänna handlingar skall vara offentliga. Enligt 18 kapitlet 13§ offentlighets och sekretesslagen (2009:400) gäller sekretess för den här typen av uppgifter om "det allmännas möjligheter att förebygga och hantera fredstida kriser motverkas om uppgifterna röjs". Om uppgifterna kan komma att utnyttjas för brottslig verksamhet såsom brott, bedrägeri, skadegörelse, sabotage eller terrorhandlingar kan det således leda till att säkerheten i samhället minskar.

I denna nödvattenplan finns inget behov av att redovisa några sekretessbelagda uppgifter. Information som bildar underlag för denna plan hanteras på Samhällsbyggnadsförvaltningen.

2.3 Lagstiftning

Enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster har Hylte kommun skyldighet att tillgodose dricksvatten inom de områden som kommunen har beslutat ska ingå i verksamhetsområden för vatten. Utgångspunkten för lagen avseende dricksvatten är att skydda människors liv och hälsa. Skyldigheterna gäller även vid störningar i den ordinarie vattenförsörjningen.

ABVA, allmänna bestämmelser för brukande av Hylte kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar kompletterar lagen.

Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap klargör att kommunen ska ha en god förmåga att hantera krissituationer och extraordinära händelser. Lager beskriver även geografiskt områdesansvar och med det ansvaret menas att Hylte kommuns ansvar också gäller alla människor som vistas i kommunen oavsett om man är hemmahörande i kommunen och oavsett om man äger en fastighet som är ansluten till kommunalt vatten.

§ 8. Huvudmannen är endast skyldig att leverera vatten av dricksvattenkvalitet för normal hushållsanvändning. Huvudmannen garanterar inte att ett visst vattentryck eller en viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras. (2006:412).

§ 10. Huvudmannen får tillfälligt begränsa eller avbryta vattenleveransen när denne bedömer att det är nödvändigt för att förebygga miljö-, person- eller egendomsskada och för underhåll, ändring, kontroll eller annan sådan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar. (2006:412)

Vid begränsad vattentillgång är fastighetsägaren skyldig att reducera sin vattenförbrukning enligt huvudmannens anvisningar.

Vid planlagt leveransavbrott ska huvudmannen på lämpligt sätt meddela fastighetsägaren om detta.

2.4 Definitioner

En nödvattenplan kan använda ord och begrepp som inte är kända och kan därför behöva beskrivas närmare. Nedan finner ni *Tabell 1* som sammanställer av definitioner kopplade till nödvattenförsörjning.

Dricksvatten	Det vatten som produceras för att nyttjas som dryck, till matlagning och beredning/produktion av livsmedel. Dricksvattnet ska vara hälsosamt och rent.
Nödvatten	Det vatten som distribueras på annat sätt än genom ledningsnätet.
Hämtstation (nödvatten)	Den plats dit medborgarna och verksamheterna hänvisas till för att hämta nödvatten.
Reservvatten	Distribution av reservvatten sker i det ordinarie ledningsnätet eller i ett provisoriskt ledningsnät.
Samhällsstörning	De företeelser och händelser som hotar och ger skadeverkan på det som skyddas i samhället.

Samhällsviktig verksamhet	<p>Verksamheter som uppfyller minst ett av två villkor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bortfall eller en svår störning i verksamheten som ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid kan leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället • Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. MSB stärker samhället i att förebygga och hantera olyckor, kriser och konsekvenser av krig.
VAKA	Nationell vattenkatastrofgrupp.

Tabell 1. En beskrivning av definitioner av olika begrepp som förekommer i nödvattenplanen

3. Roller och ansvar

Det svenska krishanteringssystemet är uppbyggt kring ansvars-, likhets- och närhetsprincip vilket innebär:

- Den som ansvarar för en verksamhet under normala fredstida förhållanden, har motsvarande ansvar för den verksamheten under en kris eller katastrof.
- En verksamhets fysiska plats och organisation ska så långt det är möjligt vara likadan både under fredstida förhållande som under kris, och
- En kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Grundprincipen innebär att samtliga aktörer i samhället i stort och samtliga aktörer inom Hylte kommun, tar ansvar för upprätthållandet av verksamheter inom sitt ansvarsområde, såväl före som under och efter en händelse som kan föranleda samhällsstörning och/eller kris för organisationen. Varje aktör måste även förhålla sig till andra aktörers ansvar parallellt med det egna ansvaret.

Miljöenheten har ansvaret för den offentliga kontrollen av dricksvattnet och det är också miljöenheten som godkänner VA- och renhållningsenhetens dricksvattenanläggningar och egenkontrollprogram samt provtagningsprogram. De tar del av provresultaten.

Hylte kommuns ansvarar för att informera prioriterade abonnenter om vad en störning i vattenförsörjningen skulle innebära för verksamheten, medans det är verksamhetens egna ansvar att stå för förebyggande åtgärder att minska konsekvenserna. Prioriterade abonnenter avser de som har särskilda behov av vatten av viss kvalitet och mängd. Det är inte VA- o h renhållningsenheten som ansvarar för att distribuera vatten till dem som av någon anledning inte kan ta sig till de platser där tankar placeras ut. Däremot ansvarar VA- och renhållningsenheten för att leverera till anläggningar som lyder under socialtjänstens ansvar dvs. LSS boenden, vårdboenden etc. Intern distribution på dessa anläggningar ansvarar vård och omsorgskontoret för.

3.1 VA-avdelningen

Ansvarar för den dagliga driften och underhållet av kommunens vattenverk. Vid en störning inom beslutat verksamhetsområde för dricksvatten så är det VA-avdelningen som hanterar händelsen och när man återgått till normalläge så ligger ansvaret för att utreda orsaken till det inträffade hos VA-avdelningen. Ansvaret för att information kring störningen går vidare till övriga involverade aktörer.

VA-avdelningen ansvarar också för revidering av denna plan för nödvattenförsörjning. För att en nödvattenplan ska fungera bra vid kris behöver organisationen också öva.

Enligt livsmedelslagstiftningen är det den som producerar eller tillhandahåller ett livsmedel som är ansvarig för att livsmedlet är säkert och uppfyller myndighetens krav. Det innebär att VA- och renhållningsenheten ska uppfylla kraven i Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (2001:30).

Hylte kommuns grundläggande ansvar att tillgodose behovet av dricksvattenförsörjning genom en allmän VA-anläggning påverkas inte av en extraordinär händelse. Kommunen ansvarar för beredningsplanering avseende hantering av störning i dricksvattenleveranserna från de allmänna VA-verken. Det innebär att VA- och renhållningsenheten vid leveransavbrott eller vid kvalitetsproblem har ansvaret att förse allmänheten med dricksvatten genom tillhandahållande av nödvatten. Vattnet för sanitet och hygien levereras endast till prioriterade abonnenter inom vård och omsorg. Det åligger inte VA- och renhållningsenheten att arrangera alternativ för sanitets- och hygienlösningar i form av toaletter och duschar. Det åligger inte heller att leverera vatten för normalförbrukning vid vattenavbrott. Vid långvariga avbrott kan frivilliga åtagande bl.a. för hygienhantering bli aktuellt t ex bussturer till sporthallar i områden med normal vattendistribution.

Under störningens första dygn gör VA-enheten en bedömning av störningens omfattning och hur långvarig den kan bli. Utifrån detta fattas beslut om eventuell nödvattenförsörjning. Målsättningen är att nödvattenförsörjningen för prioriterade abonnenter ska vara igång 24 timmar efter att beslut om nödvattenförsörjning fattats, d v s cirka 48 timmar efter att störningen uppstod. Resterande abonnenter kan förvänta sig nödvattenförsörjning efter 72 timmar.

3.2 Samhällsbyggnadsförvaltningen

Ansvarar för den övergripande krishantering på förvaltningsnivå och stödjer VA-enheten.

3.3 Övrig kommunal verksamhet

Samhällsviktig verksamhet

- Verksamheterna skall ha planer för att reducera mängden vatten som behövs för att kunna upprätthålla verksamheten.

- Efter 48 timmar ha rutiner för att ta emot eller hämta och lagerhålla den mängd vatten som behövs för att kunna upprätthålla verksamheten under minst 1 dag.
- Ha alternativa lösningar för sanitet och övrig hygien

Övrig verksamhet

- Ha egna planer för ett avbrott i vattenförsörjningen. Ha planer för att reducera mängden vatten som behövs för att kunna upprätthålla verksamheten och för att kunna hämta det vatten som behövs.
- Ha alternativa lösningar för sanitet och övrig hygien.

3.4 Icke samhällsviktig verksamhet och privat

Privatpersoner

- Vid en kris rörande dricksvattnet kan varje enskilt hushåll behöva utrustning och utrymme för att kunna hantera allt man använder vatten till på ett annat sätt. Exempel på sådan utrustning som kan behövas är, vattendunkar, våtservetter, vattenreningstabletter och mat som inte kräver vatten för tillagning.
- Är tillgången på dricksvatten begränsad kan man behöva reducera sitt användande efter VA-huvudmannens anvisningar.

Fastighetsägare

- Fastighetsägare som är anslutna till det kommunala dricksvattnet är skyldiga att reducera sin förbrukning i de fall som VA-huvudmannen anser det vara nödvändigt.
- Rutiner och utrustning för att kunna sköta avloppet kan behövas, det kan röra sig om hinkar, dunkar eller engångstoiletter. Fastighetsägaren kan även behöva göra särskilda förberedelser utifrån behov som påverkas av boendes ålder och mobilitet.

Näringslivsverksamhet

- Verksamheterna ansvarar för att ha egna rutiner för hur verksamheten hanterar ett avbrott i vattenförsörjningen. Är verksamheten beroende av kommunalt vatten och detta inte kan levereras kan en åtgärd till exempel vara att stänga verksamheten till dess att vattenförsörjningen åter är i drift.

3.5 Staten

Statens ansvar är att stifta lagar och skapa förordningar och riktlinjer som kommunen är skyldiga och bör följa. Exempel på statliga myndigheter är Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Polisen.

Eventuella tvister enligt lagen om allmänna vattentjänster avgörs av mark och miljödomstolen. Mark och miljödomstolen är första instans för mål från hela landet. Mark och miljödomstolens beslut kan därefter överklagas till Högsta domstolen.

3.6 Den enskilde och organisationen

Vid begränsad vattentillgång är fastighetsägaren skyldig att reducera sin vattenförbrukning enligt huvudmannens anvisningar (ABVA 2012). Den enskilde har även ett ansvar att följa rådande anvisningar vid hämtning av nödvatten.

Ansvaret inbegriper även att ha en eller flera vattendunkar hemma för att underlätta hämtning vid ett eventuellt vattenavbrott.

Lantbrukare med stora djurbesättningar bör vid ev. påkoppling till det kommunala vattenledningsnätet behålla sin enskilda vattentäkt som reserv vid ett eventuellt vattenavbrott, för att inte djuren ska bli utan vatten.

Fastighetsägaren och verksamhetsutövaren har ansvaret för att skapa alternativ lösning för sanitet och hygien.

3.7 VAKA

VAKA är nationell vattenkatastrofgrupp som nås dygnet runt via SOS-alarm. VAKA ger stöd till kommuner och regioner som drabbats eller kan komma att drabbas av problem med dricksvattenförsörjningen.

Livsmedelsverket ansvarar för VAKA-gruppen. VAKA består av personer bland annat från dricksvattenproduktion, miljöskydd, laboratorieverksamhet och räddningstjänst.

Medlemmar finns fördelade över hela landet. Gruppen har en stor samlad erfarenhet av händelser, såsom olyckor med farligt gods, olika typer av föroreningar i vattentäkter, stora läckor, förorenade ledningsnät, vattenbrist, översvämningar, ras och skred, höga flöden, strömavbrott samt andra olyckor/händelser som påverkat vattenförsörjningen. Gruppen har dessutom stor samlad erfarenhet av hantering av information samt media. VAKAs uppgift är att vara det stöd som kommunen kan behöva i samband med problem i sin dricksvattenförsörjning för att sedan själv fatta de för situationen bästa besluten. VAKA kan erbjuda hjälp per telefon eller på plats. VAKA fungerar som en coach när det gäller analys av läget samt ger stöd för inriktning till det fortsatta arbete och de åtagande som behövs. Kommunen fungerar själv som krisledare och beslutsfattare samt besvarar och hanterar media.

VAKA kan bland annat anlitas av dricksvattenproducenten/leverantören, miljö och hälsoförvaltningar, räddningstjänster och kommunledningar.

För att kunna ringa VAKA ska man vara behörig (VA-chef, chef för miljö och hälsoskydd, räddningschef) eller ha fått delegation av annan behörig.

VAKAs hjälp är kostnadsfri.

4. Befintligt vattenförsörjningssystem

Hylte kommun har 7 verksamhetsområden för dricksvatten. Hyltebruk, Torup, Unnaryd, Landeryd, Långaryd, Drängsered och Skärshult. Endast grundvattentäkter brukas i kommunen.

Mer information finns hos VA-huvudmannen.

Förbrukningen för dryckesändamål utgör en mycket liten del av den totala hushållsförbrukningen. Endast 1-3 liter av de 200 liter som varje person i Sverige i genomsnitt gör av med per dygn används som dryck. Resten används till annat, till exempel bad, dusch och tvätt, se *bild 1: Fördelning av vattenförbrukning*.

Fördelning av vattenförbrukningen ca 200 liter per person och dygn

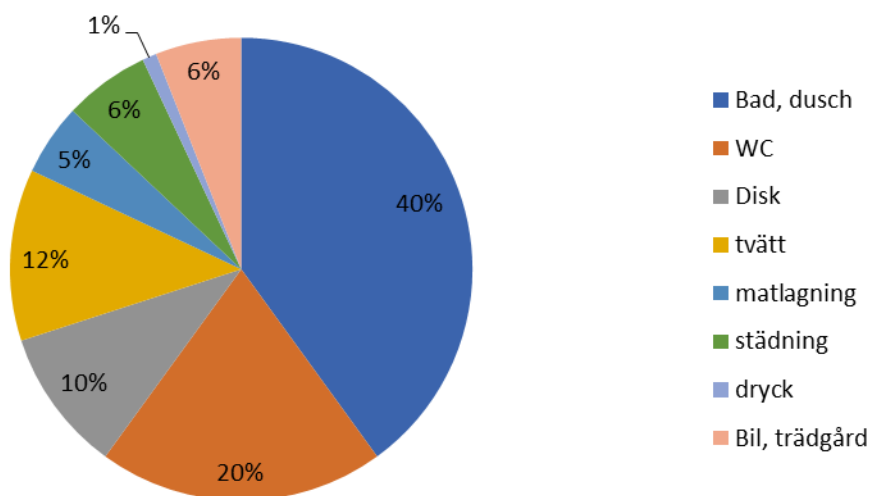

Bild 1: Fördelning av vattenförbrukning.

5. Mål och åtgärder

Målen för kommunens nödvattenförsörjning baseras på rekommendationer från Livsmedelsverket och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

5.1 Vattenbehov och kritiska avbrottstider

Medelbehovet av dricksvatten per dag för att upprätthålla kroppens vätskebalans framgår av *tabell 3*. Utöver detta behöver varje person 10–15 liter vatten per dygn för att sköta sin hygien.

	Normalförhållande (l/dag)	Fysiskt arbete i hög temperatur (l/dag)	Totalt behov för gravida och ammande (l/dag)
Vuxen kvinna	2,2	4,5	4,8 gravid 5,5 ammande
Vuxen man	2,9	4,5	-

Barn	1	4,5	-
-------------	---	-----	---

Tabell 3: Antalet liter dricksvatten per dag som behövs för att upprätthålla kroppens vätskebalans (MSB's förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme)

Enligt Livsmedelsverket är vattenbehovet i en krissituation följande över tid, se *tabell 4*.

Verksamhet	Vattenbehov
Hushåll, inom några timmar	3-5 l/person och dygn (överlevnadsbehov)
Hushåll, inom högst 3 dygn	10-15 l/person och dygn
Hushåll, inom några månader	50-100 l/person och dygn
Vårdcentral, kontinuerligt	10 l/patient och dygn
Vård och omsorgsboende, kontinuerligt	150 l/säng och dygn
Särskilt boende och LSS-boende, inom 6-8 timmar	15 l/brukare och dygn
Särskilt boende och LSS-boende, inom ett dygn	150 l/brukare och dygn
Personal (dryck och viss hygien), kontinuerligt	10 l/anställd och dygn
Viktig industri och fjärrvärmeproduktion	Avgörs för varje specifik anläggning

Tabell 4:

Under störningens första dygn gör VA-enheten en bedömning av störningens omfattning och hur långvarig den kan bli. Utifrån detta fattas beslut om eventuell nödvattenförsörjning. Målsättningen är att nödvattenförsörjningen för prioriterade abonnenter ska vara igång 24 timmar efter att beslut om nödvattenförsörjning fattats, d v s cirka 48 timmar efter att störningen uppstod. Resterande abonnenter kan förvänta sig nödvattenförsörjning efter 72 timmar.

2020 fattade regeringen i Sverige ett försvarspolitiskt beslut om att rekommendera att privatpersoner har en veckas beredskap. MSB menar på att många kommuner tidigare har använt sig av 72 timmar i sin information, men att man idag pratar om minst en vecka, men 72 timmar är bättre än inget.

Det är svårt att kontrollera mängden dricksvatten som konsumenterna hämtar från nödvattentankar per dygn. Tidigare erfarenheter visar på att konsumtionen kan vara som allra högst under det första dygnet, då tillgången på dricksvatten är som minst. Oroliga konsumenter tenderar att hamstra dricksvatten. Förväntningarna från konsumenterna är ofta att de ska få mer vatten än de faktiskt kan få. För att minska oron hos konsumenterna är det viktigt att aktuell information om vad som gäller finns att tillgå.

5.2 Prioriterade abonnenter

Vid en samhällsstörning som kräver nödvattenförsörjning behöver prioriteringar göras för att skydda samhällets mest värdefulla resurser. Följande skyddsvärden ligger till grund för prioriteringen:

- Människors liv och hälsa

- Samhällets funktionalitet
- Demokrati, rättsäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter
- Miljö och ekonomiska värden
- Nationell suveränitet

Högsta prioritet

De mest prioriterade skyddsvärdena är människors liv och hälsa. Verksamheter inom sjukvård, hälsovård och äldreomsorg i offentlig sektor har högsta prioritet. Även allmänheten prioriteras högt enligt skyddsvärdet liv och hälsa.

En samhällsviktig verksamhet definieras som en samhällsfunktion av sådan betydelse att ett bortfall av eller en svår störning i funktionen skulle innebära stor risk eller fara för befolkningens liv och hälsa.

Vid ett scenario med störningar i vattenförsörjningen ska följande typer av samhällsviktiga abonnenter prioriteras:

- Särskilda boende
- LSS-boende
- Hämtstationer för invånare
- Kommunala tillagningskök
- Vårdcentraler

Om resurserna räcker prioriteras där efter:

- Skolor och förskolor
- Fjärrvärmeproduktion

Det är verksamheternas egna ansvar att minst en gång per år, eller vid förändringar i verksamheten informera VA-huvudmannen om vilka objekt som vid en störning skulle kunna vara i behov av vatten och vilken mängd per dag.

Utöver detta gäller även, som nämnt i kapitel 3.3, att verksamheten ska:

- Ha planer för att reducera mängden vatten som behövs för att kunna upprätthålla verksamheten.
- Efter 48 timmar ha rutiner för att ta emot eller hämta och lagerhålla den mängd vatten som behövs för att kunna upprätthålla verksamheten under minst 1 dag.
- Ha alternativa lösningar för sanitet och övrig hygien.

5.3 Resurser och material

Det är i stort sett omöjligt för en vattenproducent att med enbart egna resurser klara ut en större krissituation. Lösningen består istället i att utnyttja en del av de resurser som finns tillgängliga i samhället och kombinera dem på ett bra sätt med beredskapen.

Information om VA-verksamhetens nödvattenresurser finns hos VA-huvudmannen.

5.4 Distributionsstrategi

Distribution av nödvatten sker i Hylte kommun lämpligast i första hand genom att abonnenterna hämtar dricksvatten vid anvisade hämtstationer. Kommunens lösning för detta är att kombinera egna vattentankar med inlånade tankar (från t.ex. grannkommuner och VAKA).

Inom flera av kommunens verksamhetsområden för dricksvatten finns hög- eller lågreservoarer som kan fyllas med vatten från annat område via tankbil och därmed bidra till distributionen av nödvatten, om reservoaren inte är förorenad.

Nöddistribution genom ordinarie ledningsnät innebär dock att en större mängd vatten måste uppbringas eftersom abonnenterna förbrukar mer vatten om det kan tappas i kranen än om det måste hämtas vid hämtstationer. Kommunens reservoarer är inte heller anpassade för nödpåfyllning. De kan dock fyllas med slang via manluckor, även om det är mer tidskrävande än om reservoarerna varit förberedda för nödpåfyllning.

I och med att god kontroll över fördelningen av nödvatten säkras är det inte prioriterat att förbereda kommunens reservoarer för nödpåfyllning.

Räddningstjänsten i Hylte har en tankbil som inte räknas in i nödvattenplanen då den inte utan åtgärder kan transportera ett tjänligt dricksvatten.

6. Tänkbara scenarier och dess omfattning

Nödvattenplanen bygger på 3 huvudscenarier. Dessa är framtagna med beaktande av den robusthet, redundans och kontinuitetsplanering som finns inom Hylte kommuns vattenförsörjningssystem. Scenarierna är också utformade utifrån erfarenhet från inträffade dricksvattenkriser i Sverige.

6.1 Inget vatten i ledningsnät (trycklöst), helt eller delvis.

Hylte kommuns ledningsnät är uppbyggt så att varje verksamhetsområde endast kan försörjas av från en vattentäkt. Blir det totalavbrott i vattenleveransen till ett verksamhetsområde krävs ersättningssystem. Avbrott i vattenleveransen är normalt korta då åtgärder sätts in omedelbart. Brott på ledningar beräknas vara åtgärdade inom en arbetsdag om läckan kan lokaliseras. Ledningsbrott kan följas av en kokningsrekommendation på grund av föroreningsrisk. Om inte huvudledningen drabbas av brott kan normal läcka begränsas genom att stänga in området med befintliga ventiler.

Utkörning av nödvatten sker enligt den fördelning av hämtplatser för nödvatten som framgår i kapitel 16.2.

Om huvudledning drabbas kan man där högreservoarer finns fylla på dessa.

6.2 Förorenat vatten (otjänligt)

Scenariot innebär att vattnet har mikrobiologisk förorening o form av bakterier, virus, parasiter eller kemisk förorening.

6.2.1 Mikrobiologisk förorening

Vattnet kan konsumeras efter kokning. Detta innebär att alla har tillgång till vatten men det krävs kokning innan det får användas till dryck och matlagning. Vatten kommer inte köras ut till konsumenter då det räcker att koka vattnet. Kokning innebär ökad arbetsbelastning inom vård och omsorg samt inom livsmedelshanteringen.

TÄNK EXTRA PÅ:

- I förskole-, lågstadie- och demensverksamheter kan kranar behöva stängas
- Information måste nå alla på olika sätt

6.2.2 Kemisk förorening utan lukt

Vattnet går i detta scenario inte att använda till mat/Dryck men kan nyttjas för spolning i toalett, bad/dusch och tvätt. Scenariot kräver distribution av nödvatten för livsmedelskonsumtion till konsumenter och samhällsviktiga verksamheter. VA- och renhållningsenheten står för uppkomna kostnader för detta.

Vattnet kommer initialt levereras till prioriterade användare inom vård och omsorg. Därefter levereras vatten successivt till hämtstationerna för medborgarna enligt den fördelning av hämtplatser för nödvatten som framgår av kapitel 16.2.

TÄNK EXTRA PÅ:

- I förskole-, lågstadie- och demensverksamheter kan kranar behöva stängas
- Information måste nå alla på olika sätt

6.2.3 Kemisk förorening med lukt

Vattnet kan inte konsumeras eller användas för bad/dusch och tvätt.

Scenariot kräver att nödvattnet körs ut både till konsumenter och till samhällsviktig verksamhet. Det innebär också att det blir stora volymer som krävs då vattnet ska räcka till för personlig hygien. Vid långvariga avbrott krävs system för hygienhantering t.ex. bussturer till sporthallar inom icke föroreningsdrabbade områden.

TÄNK EXTRA PÅ:

- Inom vård och omsorg kan trycksatta vattentanksystem hyras av privata aktörer
- I förskole-, lågstadie- och demensverksamheter kan kranar behöva stängas
- Även de som inte är registrerade att ha särskilda behov kan behöva extra hjälp i allvarliga fall

6.3 Vattenbrist på grund av långvarig torka

Vid längre varma och torra perioder kan vattennivåerna på vissa vattentäkter minska så pass mycket att nödvattenförsörjning behövs för att stötta upp den ordinarie vattenförsörjningen. Scenariot i sig är inte nödvattenförsörjning men planeringen och materiell för nödvatten kan användas för att hantera störningen.

7. Nödvattendistribution

7.1 Placering av nödvattentankar och reservvattentäkt

Vid en total vattenbrist som omfattar ett helt område måste utplacering av nödvattentankar ske jämt fördelat över samhället, så att inte någon kommundel blir helt utan vatten under en längre tid.

Nödvattenplanen med den senaste versionen av nödvattentankarnas placering, antal nödvattentankar på respektive hämtstation, kontakter, uppgifter etc. ska finnas hos VA-huvudmannen.

Beroende på aktuell krissituation och lokala förhållanden kan en eller flera av planerade hämtstationer komma att flyttas. Antalet nödvattentankar som ska placeras ut är i normala fall detsamma. Däremot kan en större störning innebära att dessa behöver ändras och prioriteras annorlunda.

7.1.1 Nödvattentankarnas placering påverkas av flera faktorer

- Alla drabbade dricksvattenabonnenter bör ha max 500 meters gångavstånd till nödvattentankar i tätorterna (VAS-rådet).
- Under vinterhalvåret bör nödvattentankarna antingen placeras inomhus, förses med isolerande skyddshuvar eller värmas upp med elektrisk värmematta. Placeras tankarna inomhus måste de placeras i anslutning till en golvbrunn. Värmemattan kopplas till strömkälla från elnätet eller elverk, 230 V AC (växelström, enfas) med jordfelsbrytare, eller ett lastbilsuttag, 24 V DC (likström), effekt 600 W. Ström kan till exempel fås från pumpstationer, parkeringsstolpar och lyktstolpar. Tillhörande isolerande skyddshuvar bör alltid vara på. Särskilt avtappningsanordningen har lätt att frysa.
- Combotankarna måste placeras på praktisk arbets höjd så att det går att tappa ur vattnet från dem. De behöver därför komma upp cirka 50 cm. Det kan lösas med SJ-pallar/tank eller något likvärdigt.
- Hämtstationerna ska vara framkomliga för tankbilar, plogbilar och konsumenter som kommer med bil för att hämta vatten.
- Att anlägga ytterligare hämtstationer i områden där många människor rör sig kan minska köbildning vid planerade hämtstationer.

Allmänheten får själva eller med hjälp av sociala nätverk hämta vatten vid utplacerade nödvattentankar i kommunen. Hylte kommun ansvarar inte för att tillhandahålla material att bära hem vattnet i. Hämtstationernas placering framgår av kapitel 16.2.

Område	Antal hämtstationer
Hyltebruk	10
Torup	7
Unnaryd	5
Landeryd	3
Kinnared	2
Rydöbruk	5
Brännögård	2
Drängsered	1
Långaryd/ Nyby	2

Tabell 5: Antalet hämtstationer inom Hylte kommun

7.2 Servicenivå – Vård och omsorg samt hemtjänst

Hylte kommuns utförare av vård- och omsorg ska i en kris situation ta direkta direktiv från kommunens krisledning. Det innebär i detta fall att utföraren ska leverera vatten till dem

som omfattas av vård- och omsorgsuppdraget och som under normala omständigheter inte kan klara sig på egen hand.

8. Personal

I regel har den personal som hanterar VA fullt upp med att lösa den störning som uppstår. Extra personal kan komma att behövas för att ta emot och iordningställa nödvattenutrustning samt hjälpa till vid hämtstationerna för att hålla ordning på köer, bevaka utrustningen och ge information. Sådan personal kan till exempel erhållas från Park & Gata, grannkommuner och räddningstjänsten.

9. Transporter och påfyllning av nödvattentankar

Hylte kommun förfogar i dagsläget inte över någon större vattentank för dricksvatten. Grannkommuner kan ha reservmaterial att låna ut.

Antalet Combotankar som kan fyllas/dygn varierar beroende på var behovet uppstår då restiden är olika långa.

Hylte kommun har en vattenkiosk i Torup, här kan kunder fylla upp vattendunkar och större tankar. Syftet med detta är att leva upp till kraven i föreskriften LIVSFS 2008:13 från Livsmedelsverket, om åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar. Därför är alla brandposter numera låsta.

10. Kvalitet och provtagning

Enligt livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (SLVFS 2001:30) ska kvalitetskraven i föreskrifternas bilaga 2 vara uppfyllda vid den tidpunkt där dricksvattnet tappas från tank vid tankförsörjningen (§8c).

Enligt föreskrifternas bilaga 3 ska, vid oregelbunden och kortvarig nödvattenförsörjning i tank, normalkontroll utföras minst en gång inom en vecka efter det att försörjningstillfället påbörjats. Vid försörjning som varar längre än en vecka ska normalkontroll utföras minst en gång/vecka.

Delas dricksvatten, som en del av nödvatten, ut i förpackningar ska dessa uppfylla kraven enligt dricksvattenföreskrifterna.

De vattensäcken och kranar som eventuellt fås från VAKA-gruppen mobila nödvattensystem är sterila och tillverkaren av materialet följer EU:s och andra institutionsregler för kontakt med mat och vatten. Samma säck kan återfyllas och användas i flera veckor. Om dålig lukt, smak eller biofilm uppträder i vattensäcken ska den bytas ut.

Trots användandet av sterila vattensäcken kan man inte utgå från att det är god kvalitet på dricksvattnet i Combotankarna. Vid större krisscenario kommer nödvattenutrustningen att behöva lånas in från flera håll och många olika personer kommer att bli inblandade i påfyllningsrundorna. Det måste tydligt definieras vilka tankar som innehåller dricksvattenkvalitet och vilka som inte betraktas som säkra ur hygiensynpunkt. Om det uppstår tveksamheter ska kokning av vattnet rekommenderas.

Om vattenledningsnätet har varit utan tryck finns det risk för att avloppsvatten från avloppsledningarna i samma rörgravar har trängt in i dricksvattenledningarna. Skriftliga rutiner för spolning och provtagning finns.

11. Sanitet och hygien

I de fall vattenledningsnätet har blivit trycklöst går det inte att få vatten till dusch och toaletter. Behovet av vatten för att sköta hygien överstiger överlevnadsbehovet på 3–5 liter/person och dygn som distribueras med Combotankarna.

Sambandet mellan brist på vatten (<100 liter/person och dygn) för att sköta personlig sanitet, hygien samt uppkomst och spridning av olika diarréer är väl kända enligt Livsmedelsverkets beredskapsplanering för dricksvatten (december 2008).

Det är viktigt att de som har drabbats av ett vattenavbrott tidigt inser att Hylte kommun inte kommer att kunna tillhandahålla vatten för spolning av toaletter. De uppmanas istället att hämta vatten själva t.ex. från områden som inte drabbas av störningen eller från något vattendrag. Det är viktigt att skilja på flaskor och dunkar för rent dricksvatten och dunkar med vatten från bäckar eller sjöar som används för att spola toaletter.

Vid extraordinära händelser kan det finnas behov att upprätta åtgärder utöver kommunens skyldighet att distribuera dricksvatten. Det kan bli aktuellt att anordna bussturer till sporthallar inom område med normal vattendistribution.

12. Säkerhet

Generellt kan man inte lita på kvalitén på dricksvattnet om inte nödvattentankarna bevakas. Erfarenheten från inträffade nödvattentankriser visar på att nödvattentankarna kan utsättas för sabotage och till och med stöld.

På nödvattentankar som kommer stå utomhus skall locket låsas fast och vid varje påfyllningstillfälle kontrolleras vattnet och fastlåsningen av locket. För att kontrollera att allt går lugnt till, framförallt under kvällen kan det finnas behov av bevakning.

Hylte kommun har ansvaret för säkerheten och ordningen vid hämtstationerna. Detta har inte VA-organisationen resurser för, och kommer därför behöva stöd i det arbetet.

13. Information

Information ska finnas förberedd för att kunna publiceras på www.hylte.se och sociala medier och beroende på situation innehålla följande:

- Plats för placering av nödvattentankar och hämtstationer. Denna information publiceras vartefter hämtstationerna är etablerade.
- Tips vid vattenavbrott till allmänheten före och under.
- Hur mycket vatten man får hämta per dag och vad det får användas till.
- Vem man ska kontakta om man har frågor.
- Råd och information kring hygien och sanitet under längre avbrott.

14. Åtgärdsplan vid avbrott/otjänligt vatten

	Åtgärdsinstruktioner vid vattenavbrott	Ansvarig
1	Larm kommer till VA- och renhållningsenheten	
2 a	Dagtid: VA- och renhållningsenheten kontaktar teknikerna	VA- och renhållnings chefen eller Driftingenjören
2 b	Utanför kontorstid: Larmcentralen SOS alarm kontaktar beredskapen på VA- och renhållningsenheten	Beredskapen
3	Bedömning av störningens omfattning och hur långvarig den kan bli görs av VA-enheten	Beredskap/driftingenjör
4	Beredskapen meddelar till VA- och renhållningschef, driftingenjören och kontaktcenter.	Beredskapen
5	Bedöms avbrottet bli omfattande träder nödvattenplanen in.	
6	Information till Räddningstjänsten, Samhällsbyggnadsnämndens ordförande, Samhällsbyggnadschefen, Miljöenheten, Kontaktcenter och informationsenheten.	Driftingenjör
7	Vid allvarlig kris kontaktas kommunchefen.	Samhällsbyggnadschefen

Denna åtgärdsplan anger de specifika åtgärder som initialt ska vidtas vid uppstartsfasen vid störning i vattenförsörjningen.

Vid allvarlig kris kan kommunens krisledningsorganisation aktiveras enligt Handlingsplan för en kris eller extraordinär händelse kap.6 "Verksamhetsplan för krisberedskap i Hylte kommun".

	Åtgärdsinstruktioner vid otjänligt vatten	Ansvarig
1	VA- och renhållningsenheten eller Miljöenheten får samtal från kunder om dåligt vatten alt. Otjänligt vattenprov rapporteras	
2	Vattnet befaras otjänligt och eventuellt rekommenderas kokning.	VA- och renhållningschefen och Miljöchefen
3	Information till Räddningstjänsten, Samhällsbyggnadsnämndens ordförande, Samhällsbyggnadschefen, Kontaktcenter och informationsenheten.	Driftingenjören
4	VA- och renhållningsenheten och Miljöenheten samråder om provtagning	VA- och renhållningschefen, Miljöchefen, Driftingenjören och Livsmedelsinspektören
5	Efter att 2 på varandra följande prov är utan anmärkning kan normalläge återupptas.	Miljöchefen

15. Utbildning, övning och test

Trots att Hylte kommun årligen hanterar mindre vattenavbrott krävs **utbildning** och övning för att en större insats ska kunna hanteras på ett effektivt och tillfredsställande sätt.

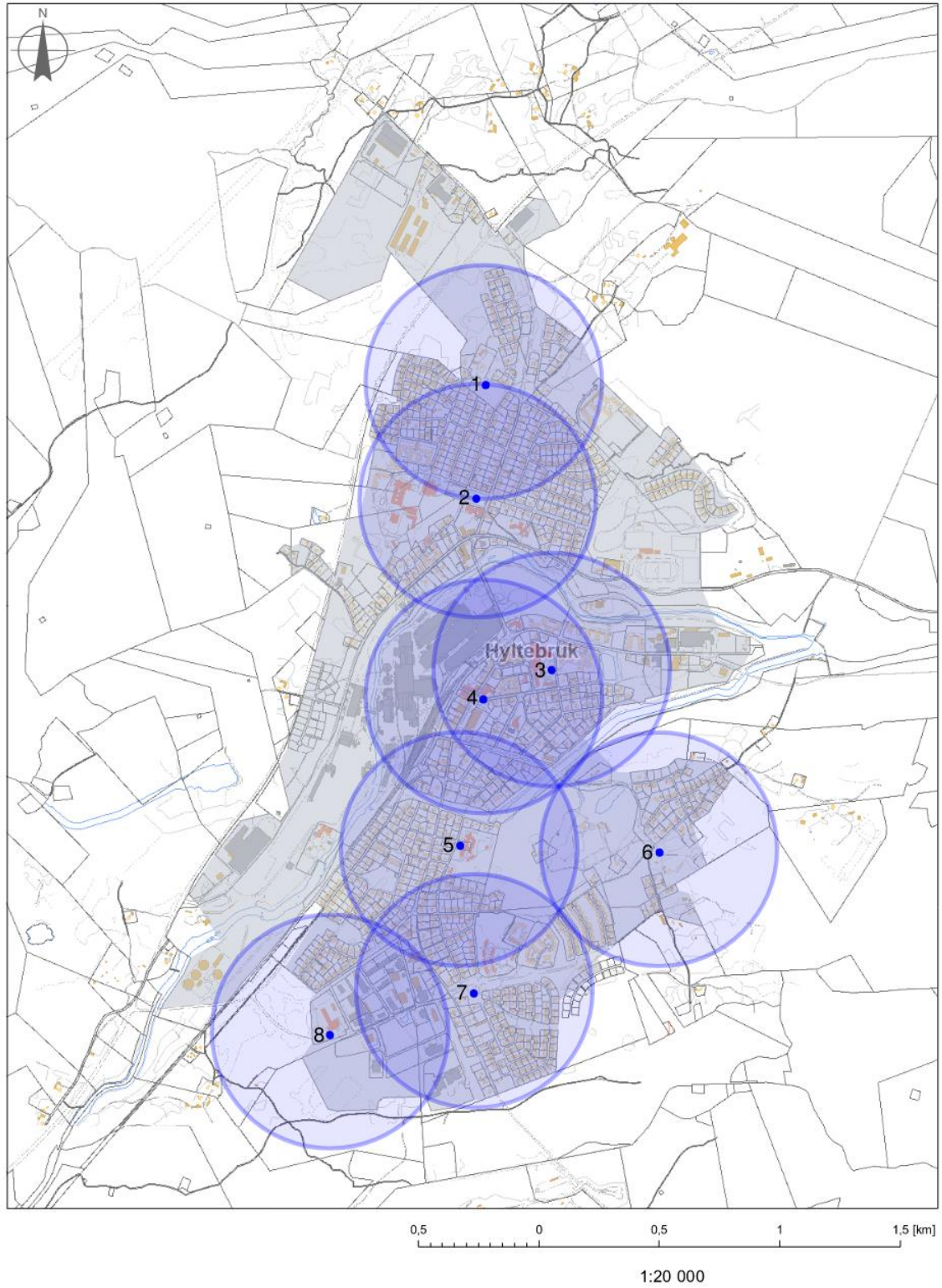
Övning inom VA-kris bör genomföras minst en gång varje mandatperiod.

Hylte kommuns utrustning används sällan och därmed behövs utbildning för kommunens personal.

16. Hämtstationer för nödvatten

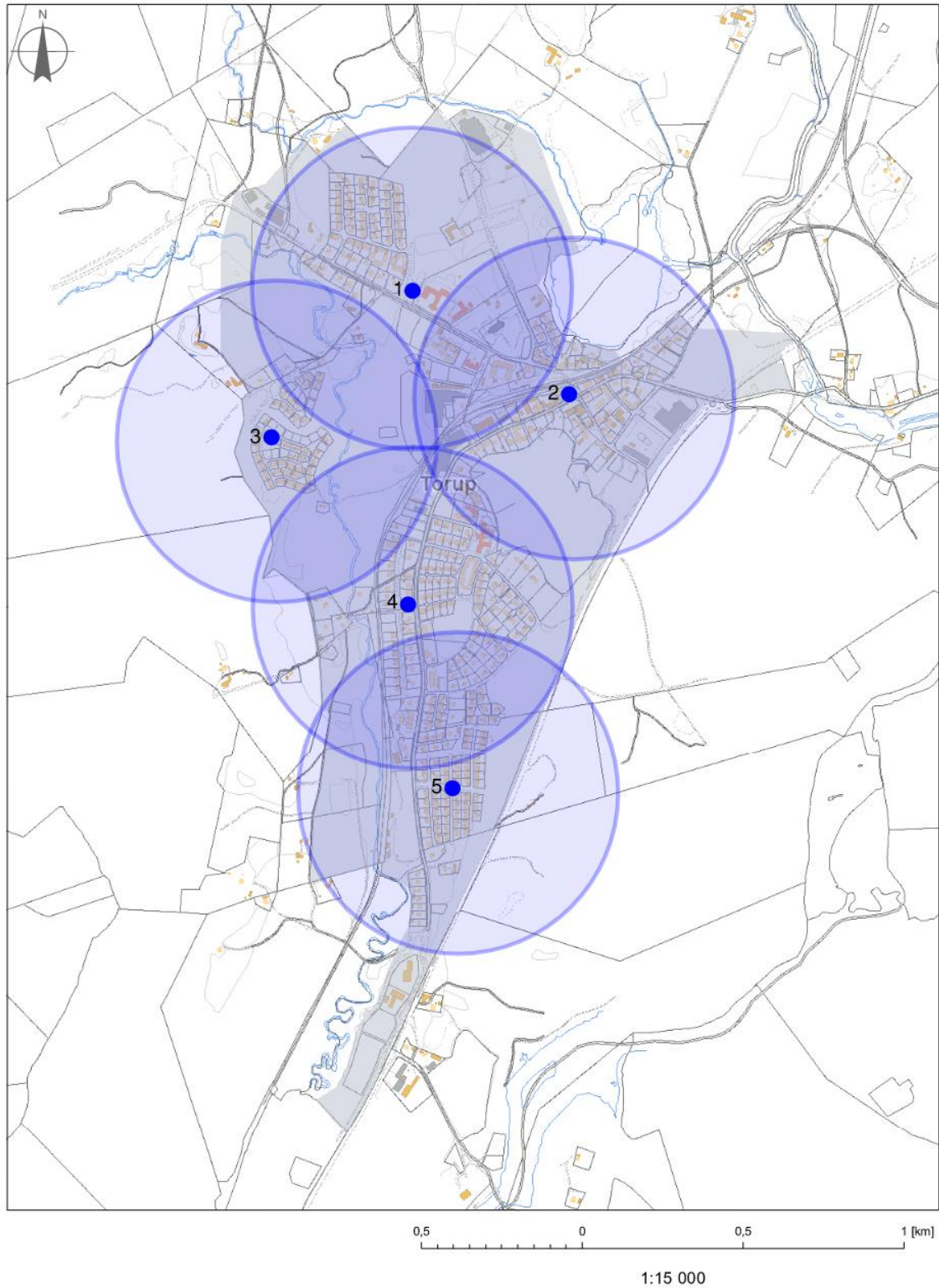
Hyltebruk

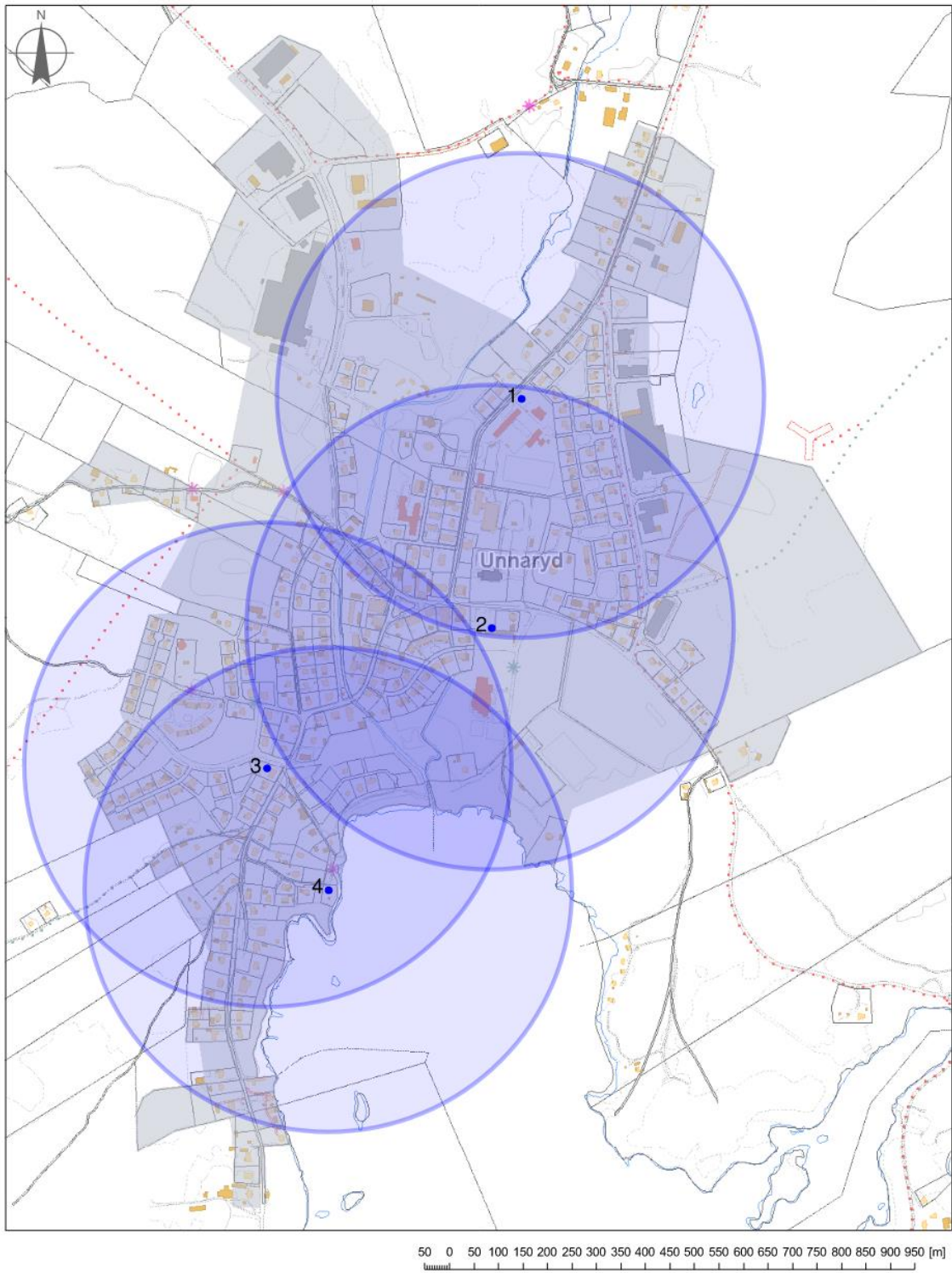

Torup

5 december 2024

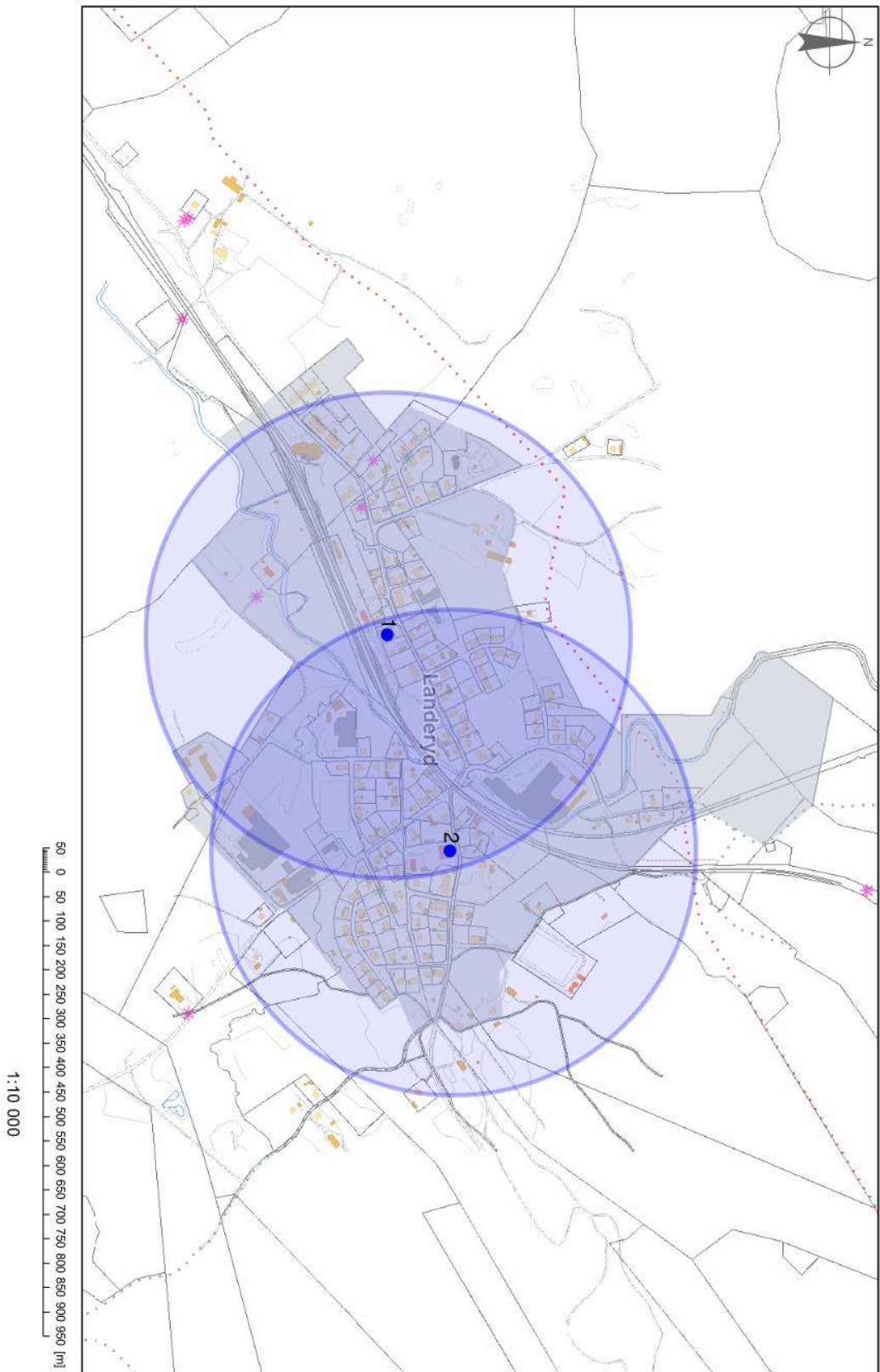

Unnaryd

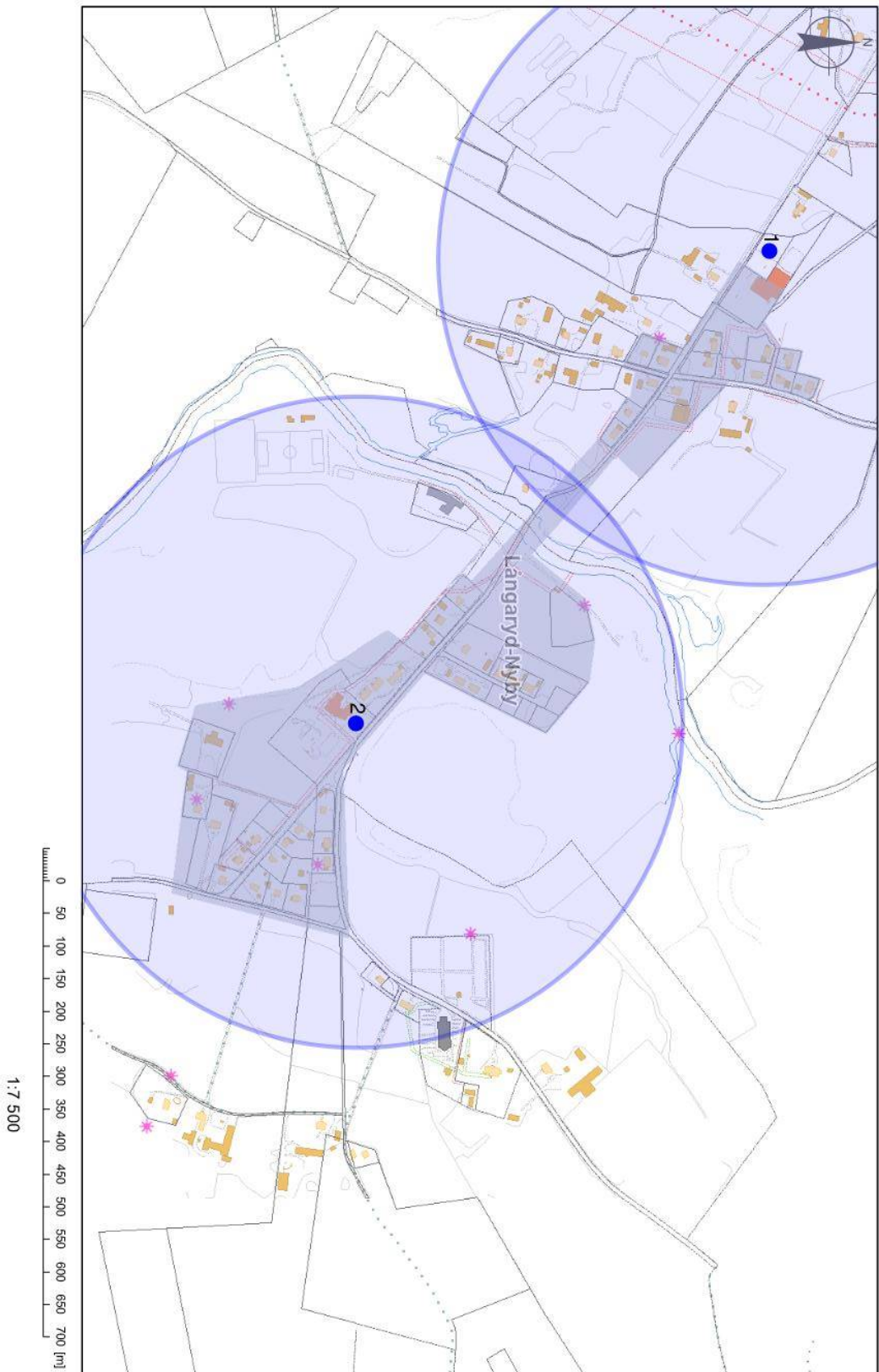

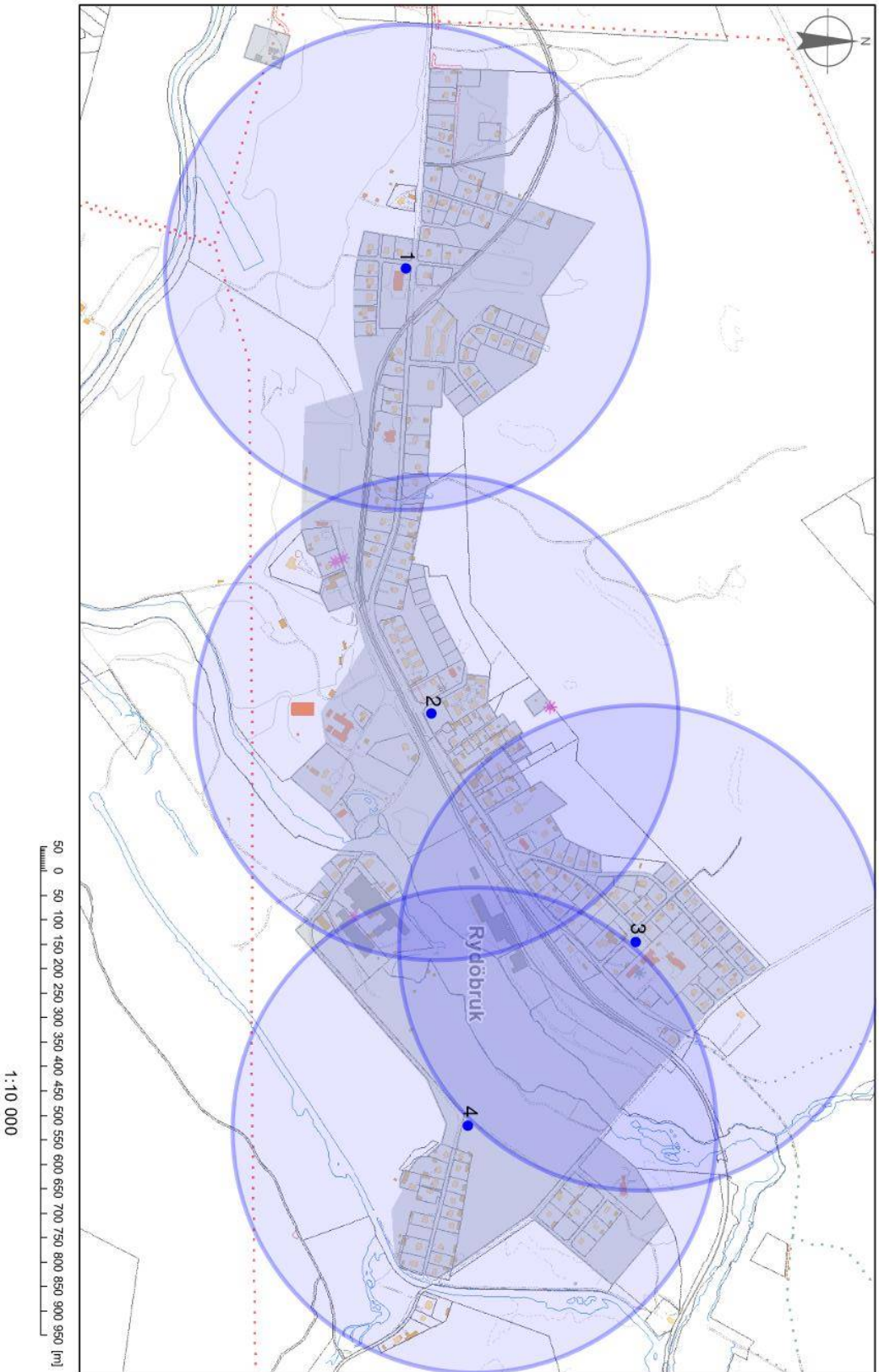
Landeryd

Långaryd-Nyby

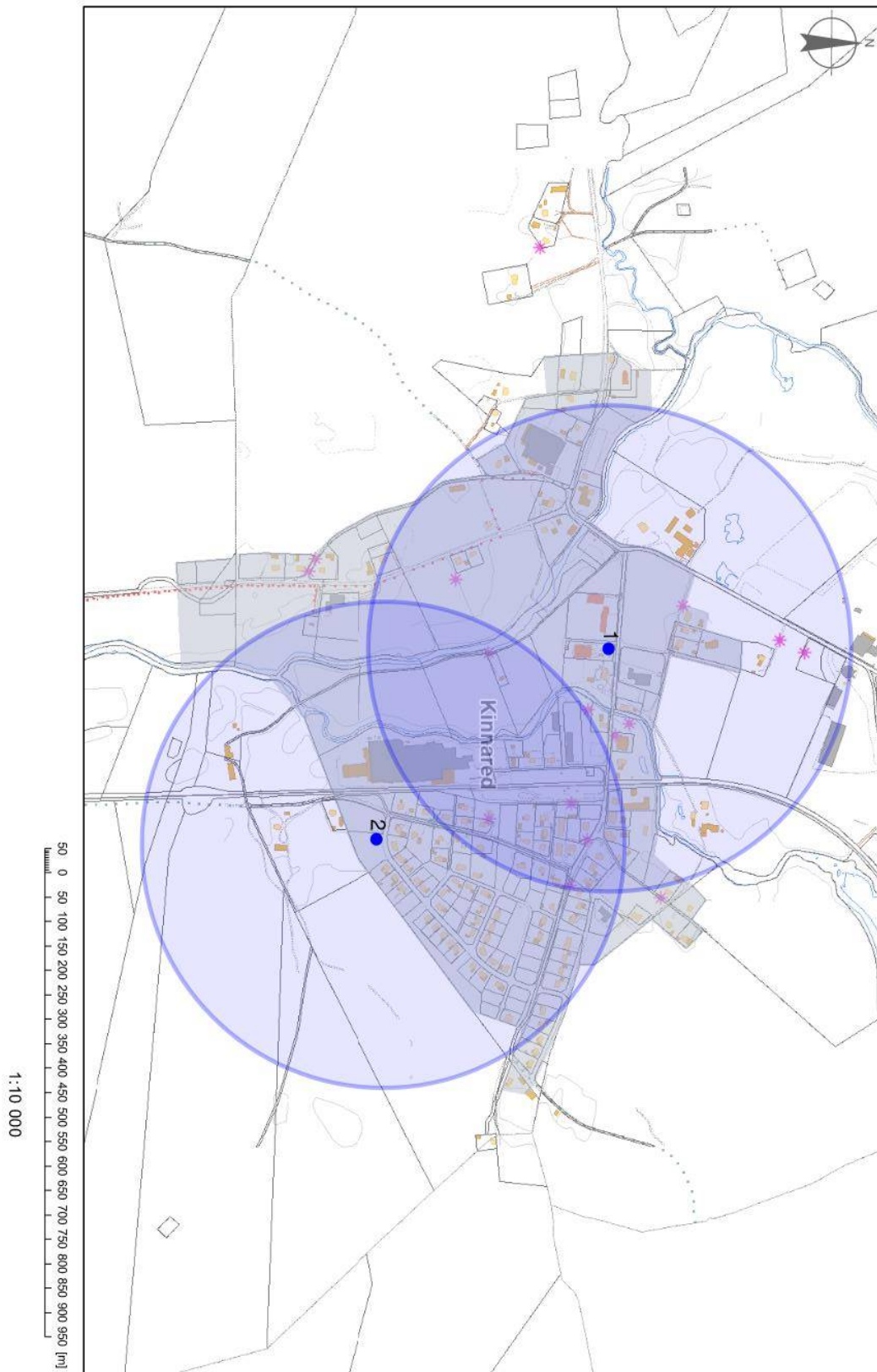

Rydöbruk

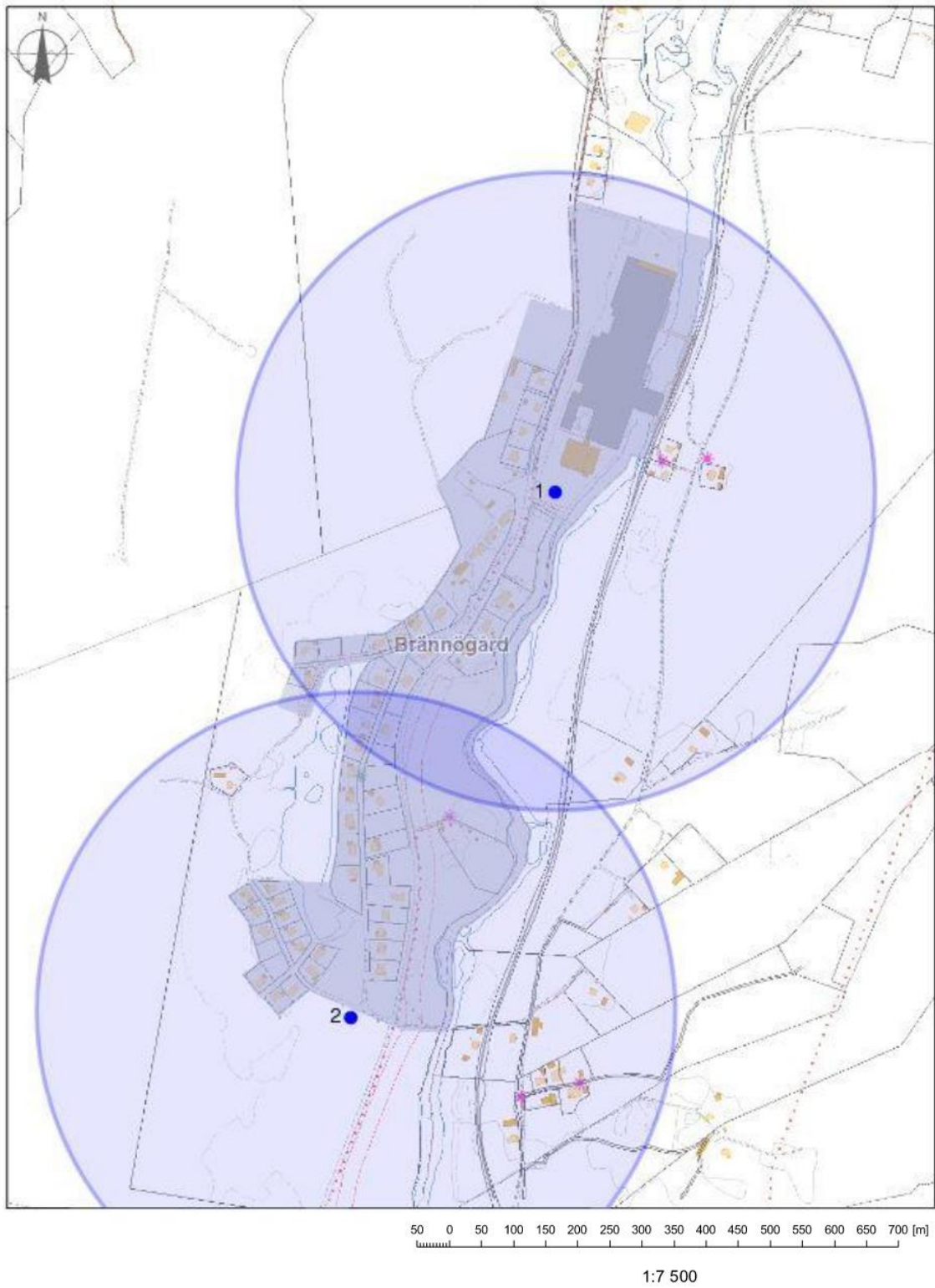

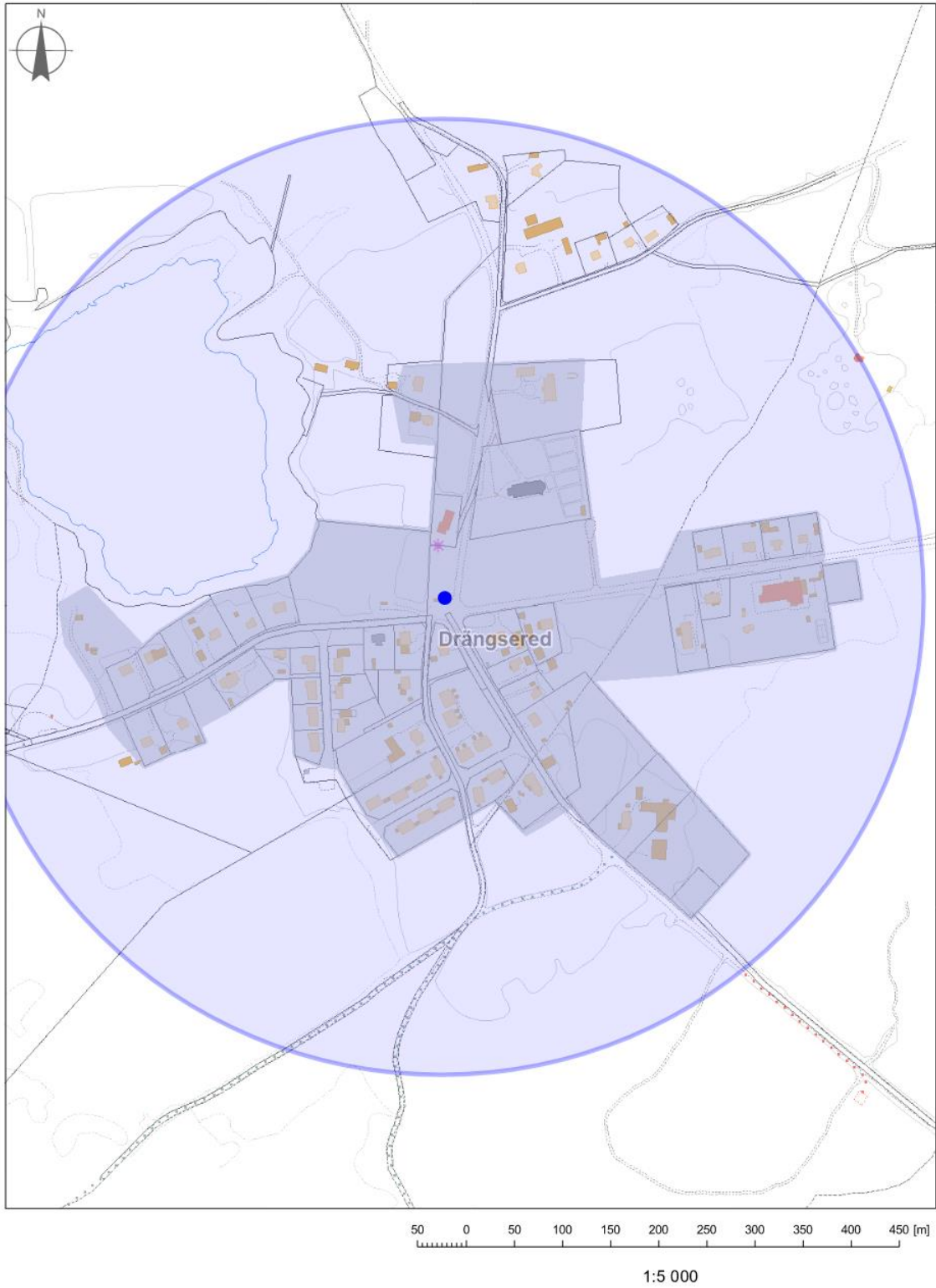
Kinnared

Brännögård

Drängsered

Hyltebruk:

1. Johans Backe, Örnabäckshult 1:7 – 1st
2. Örnatorget, Örnabäckshult 1:10 – 2st
3. Parkering Malmagården, Malmgatan – 2st
4. Gamla hallen, Skolgatan – 1st
5. Parkering vårdcentralen, Odengatan – 1st
6. Parkering Lindekullen, Nittebo 1:4 – 1st
7. Busshållplatsen, Staffansbovägen – 2st
8. Räddningstjänsten, Verkstadsgatan 1 – 1st utkastare

Torup:

1. Torups skola, Tennisbanan – 1st
2. Torup station – 2st
3. Lövsångarvägen/fågelvägen – 1st
4. Torups bygdegård – 1st
5. Aspvägen/Rönnvägen – 1st

Unnaryd:

1. Skolan, Norra vägen – 1st
2. Marknadsplatsen, Änggatan – 2st
3. Missionskyrkan, Ringvägen – 1st
4. Pumpstation, Bäckgatan – 1st

Landeryd:

1. Stationsgatan/Centrumvägen – 2st
2. Skolan, Skolvägen – 1st

Långaryd:

1. OneSchoolGlobal, Nybyvägen – 1st
2. Höstro, Långarydsvägen – 1st

Rydöbruk:

1. Nissadalsvägen/Ekgatan – 1st
2. Knystahall, Hallgatan – 2st
3. Smålandsgatan/Bäckgatan – 1st
4. Rydöforsvägen/Pålvägen – 1st

Kinnared:

1. Skolan, Brovägen – 1st
2. ÅVS, Fasanvägen/Åmotsvägen – 1st

Brännögård:

1. Pumpstation, Smurfit Kappa – 1st
2. Tennisbanan, Sjöslingan – 1st

Drängsered:

1. Busshållplatsen, Tornåsvägen/Klockarevägen – 1st